

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
средняя общеобразовательная школа с. Эйлиг-Хемский
муниципального района
«Улуг-Хемский кожуун РТ»

«Согласовано»

Зам. директора по УВР

Хемерова /Хемер-оол.ХБ/
от «1» 09 2022 г

«Утверждаю»

Директор школы

Намдын В.М

от «1» 09, 2022г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета: «Родной язык»

АООП с ОВЗ вариант 7.2

Ступень обучения: начальное общее образование

Класс: 4 (четвертый)

Учебный год: 2022-2023 г

Срок реализации программы: 2022-2023 уч.г.

Количество часов: в год – 34ч, в неделю – 1ч.

Составитель: учитель начальных классов

Санчы Сай-Даш Маадыр-ооловна.

Тайылбыр бижик

“Тыва дыл” эртеминин программанын чаа федералдыг стандарттарның негелдезинге дүштүр А.К. Ойдан-оол, А.М. белек-Баир. деп авторларның 4-ку класының “Тыва дыл” 16 чылдын номунга үндезилеп тургускан. Тыва Республиканың ниити өөредилгезинин национал девискээр кезээ 4-кү класс өөреникчилеринин ниити сайзыралынче, оларның ийинин практиктиг болурунче угланмышаан, программаны тургузарда эртемниинин, с-дараалашкаанын, көргүзүгүлүүнүн болгаш коммуникативтиг принциптерге даянып уругларның назы-харын барымдаалап тургаш тургускан.

Курстун ниити утказы, сорулгалары:

Эге класстарга тыва дылды өөредиринин кол сорулгалары болза:

- 1) Уругларны медреселдиг-биле шын номчуур, бижиир болгаш чугаалаарынга өөредир,
- 2) Оларга төрөөн дыл болгаш литература талазы-биле эг билиглерни бээр,
- 3) Уругларны ном ажыглаарынга чаңчыктырар болгаш оларның дылга сонуггалын, номчулга болгаш билиглерге чүткүлүн хайныктырар,
- 4) Өөренип турар чүүлдерин сайгарып, бөлүктөп, деңнеп, түңнеп билиринге, оларның иштинден кол болгаш чугула чүүлдерин тып, таңылбырлаарынга өөреникчилерни чаңчыктырар.

Эге класстарга төрөөн дыл үстүкү класстарга өөренир тыва дыл болгаш литература эртеминин белеткел чадазы болбушаан, колдуунда-ла практиктиг сорулгаларын чедип алырынче угланган. Уруглар эг класстарга фонетиканын, лексиканын, грамматиканын, шын бижилгенин болгаш чугаа сайзырадылганын эргежок чугула, эң кол эге билиглерин алыр. Олар үстүкү класстарга өөренир чүүлдер-биле тудуш харылзаалыг, тыва дыл эртеминин амгы үеде чедишкенин эңгезилеттинген бооп турар.

Өөреникчилернин таныжар эге билиглерин: сөстүн фонетиктиг составы, сөстү слогтарга болгашуткалыг кезектерге чарары, чугаа кезектеринин барык шуптузу (чүве ады, сан ады, демдек ады, от орну, кылыг сөзү, чамдык эдеринчилер болгаш артынчылар) болгаш оларның эң кол хевирлери, домактарның чамдык хевирлери болгаш янзылары, домактын чугула кижигүннери, ийиги черге кижигүннери (ниити таныжылга), элээн каш шын бижиленин дүрүмнери. Ол ышкаш программада сөстүн лексиктиг утказы, сөстүн хөй утказы, синонимнер, антонимнер-биле практика кырынга таныжары база көрдүнген.

Фонетика, лексика, грамматика, шын бижилге болгаш чугаа сайзырадылганын талазы-биле бөдүүн билиглерни шингээтпишаан, уруглар дыл материалын сайгарып, түңнеп, деңнеп, удур-дедир деңнеп, бөлүктөп өөренирлер, ооң-биле кады литературлуг

чугааның мергежилдери болгаш чаңчылдары чоорту хевирлеттинер, дылдың кол эге хевирлери болур сөстү, домакты бодамчалыг ажыглаарын чедип алыр.

“Тыва дыл” эртемниниң туружу.

Базистиг өөредилге план ёзугаар неделяда 2 шак. Бүдүн өөредилге чылында 68 шак болур.

Эге школанын тыва дыл программасынын чуртталганнын унелелдерин чедип алырынын угланыышкыннары

Эге школаның төрөөн дылды өөредириниң кол сорулгазы уругларның аас болгаш бижимел чугаазын сайзырадыры оларның угаан ажылын сайзырадыры-биле, кижини бооп хевирлеттинери-биле тудуш харылзаалыг. Ол чүл дээрге өөреникчилерни эки мөзү-шынарлыг, идепкейлиг, күш-ажылга ынак, хүлээнген херээнге харыысалгалыг хамаатылар болурунга, таварышкан бергелерни бот-миннип ажып эртерин кижизидери, чаа чүвени билип алыр чүткүл – сонуургалын улам сайзырадыры. Эге класс өөреникчилериниң угаан ажылын болгаш чугаазын сайзырадырының айтырыгалрын үре-түңнелдиг шиитпирлээринден школага өөренир бүтү эртемнерни чедишкенингиң шингээдиң алыры дорт хамаарылгалыг.

Эртемни өөренириң түңнелдери:

Бот-тускайлаң түңнелдер:

- 1) Төрөөн дылының харылзажырының база мээ-медереливистиниң шынарын көргүзериниң кол чепсээ деп миннири,
- 2) Төрөөн дыл – национал культуравыстың кол үндезини деп угаап билири,
- 3) Сагыш-сеткил, бодалдарын илередиринге дылдың бай-байлаан, уран-чечен аргаларын чөптүг ажыглап билири,
- 4) Төрөөн дылын улаштыр өөрениринге сонуургаларын оттурары,
- 5) Аас болгаш бижимел чугаага дылдың уран-чечен аргаларын чедимчелиг ажыглап билири.

Метапредметтиг түңнелдер:

А) Регулятивтиг (углаар-баштаар)

- 1) Өөренип турар эртемниниң тема, бөлүк аайы-биле кол сорулгаларын, утказын угаап билири;
- 2) Башкынын удуртулгазы-биле бердинген даалгаларны күүседип өөренири;
- 3) Бот хыналданы, удур-дедир хыналданы болгаш орфографтыг, пунктуациалыг частырыгларны тып билирин боттандыраар.

4-ку класска тыва дылдын календарьлыг планнаашкыны.

2022-2023 ооредилге чылы

	Темазы	Шагы	Ай, хуну	
			План езугаар	Эртирген хуну
2-ги болгаш 3-ку класстарга ооренген чуулдерин катаптаары				
	Фонетика. Уннер болгаш ужуктер. Слог.	1		
	Ажык эвес уннернин ужуктерин дакпырлап бижири.	1		
	Куштуг болгаш кошкак ажык эвес уннер.	1		
	Домак.(Медээ, айтырыг,кыйгырыг)	1		
	Домак			
	Бодуун, нарын домак	1		
	Чангыс аймак кежигуннерлиг домак.	1		
	Чангыс аймак кежигуннернин холбажыр аргалары.	1		
	Сос тургузуу.Кожамыктар.	1		
	Чогаадылга кожумактары,оскертилге кожамыктары	1		
	Дефистеп бижиир нарын состер	1		
	Хыналда ажыл	1		
	Чуве адынын утказы.	1		
	Чуве аттарынын падежтерге оскерлири.Чангыстын саны.	1		
	Адаарынын падежи.Хамаарыштырарынын падежи.	1		
	Бээринин падежи. Онаарынын падежи	1		
	Турарынын падежи. Унеринин падежи	1		
	Хойнун санында чуве аттарынын падежтерге оскерлири.	1		
	Чуве адынын хамаарылга хевири.	1		
	Орус дылдан улегерлеп алган чуве аттарынын	1		

падежтерге оскерлири.			
Диктант «Банк»	1		
Демдек ады			
Демдек адынын утказы.	1		
Укталган болгаш укталбаан демдек аттары.	1		
Чоок болгаш удурланышкак уткалыг демдек аттары	1		
Эдэртиг «Кужутет Октай –дортку классчы. арын 130	1		
Ат орну			
Арыннын ат оруннары.	1		
Арыннын ат оруннарынын падежтерге оскерлири.	1		
Диктант «Ыдым-биле хой-даа, бызаа-даа кадарар мен"	1		
Кылыг созу			
Кылыг созунун утказы.	1		
Хыналда диктант	1		
Кылыг созунун уелерге, арыннарга болгаш саннарга оскерлири.	1		
Кылыг созунун,эрткен,келир, амгы уези.	1		
Быжыглаашкын. Кылыг созунун уелерге оскерлири.	1		
Кылыг созунун дужаал, даар хевирлери.	1		
Хыналда диктант «Ыт»	1		
Частырыглар-биле ажыл.	1		